

**KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI
OŚWIATOWO-SZKOLENIOWEJ
WOJEWÓDZKIEGO ZAKŁADU
DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W ZIELONEJ GÓRZE**

UWAGI WSTĘPNE

Zielonogórski Zakład Doskonalenia Zawodowego, posiadający początkowo nazwę Zakładu Doskonalenia Rzemiosła¹, swoją działalność oświatowo-szkoleniową rozpoczął z dniem 1 września 1959 roku. Powstał on w okresie najbardziej dynamicznego tempa aktywizacji województwa zielonogórskiego, kiedy to gwałtownie wzrosło zapotrzebowanie na szkolenie i doksztalcanie wykwalifikowanych kadr dla potrzeb przemysłu państwowego, spółdzielczego i rzemiosła indywidualnego.

W tym okresie był to jeden z najmłodszych zakładów doskonalenia zawodowego na terenie Polski, ponieważ pozostałe województwa posiadały już w tym czasie dobrze zorganizowane ZDZ, mające kilkuletnie tradycje szkolenia, poważny dorobek w zakresie prowadzenia różnorodnej działalności szkoleniowej oraz dobre zabezpieczenie materialne gwarantujące pełną realizację założonych zadań.

Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze jest organizacją społeczną na rozrachunku własnym, zarejestrowaną w Urzędzie Wojewódzkim w Wydziale Spraw Wewnętrznych², działającą w oparciu o własny statut jako stowarzyszenie powoływane przez osoby prawne. Związki, instytucje, zakłady pracy i zjednoczenia będące członkami Zakładu, delegują swoich przedstawicieli do Rady Zakładu, która następnie spośród siebie wybiera Prezydium Rady, przewodniczącego Rady i jego zastępcę oraz powołuje Komisję Rewizyjną i Zarząd.

¹ Na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Zakładu Doskonalenia Rzemiosła w dniu 25 lutego 1962 roku wprowadzono częściowe zmiany do statutu i postanowiono nazwę Zakład Doskonalenia Rzemiosła zamienić na Zakład Doskonalenia Zawodowego. Następnie w dniu 8 maja 1970 roku na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Zakładu Doskonalenia Zawodowego wprowadzono ponowną poprawkę do statutu, przyjmując nazwę Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego.

² Pod numerem 157.

Z kolei Zarząd spośród siebie wybiera wiceprezesa i prezesa, który jest jednocześnie kierownikiem Zakładu.

Zyczliwość i pomoc władz politycznych i gospodarczych województwa pozwoliły na pokonanie szeregu trudności organizacyjnych w początkowym okresie istnienia Zakładu i przyczyniły się do tego, że ZDZ w Zielonej Górze już w pierwszym roku swojej działalności zorganizował i przeprowadził 84 kursy, na których uzyskało uprawnienia wykonywania zawodu bądź też podniosło swoje kwalifikacje zawodowe 3.008 osób zatrudnionych zarówno w zakładach uspołecznionych, jak i w rzemiośle³.

Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze swój dobry start w tym czasie zawdzięcza również długoletniej działalności na terenie województwa zielonogórskiego Zakładu Doskonalenia Rzemiosła w Poznaniu, od którego przejął kadre wykładowców dobrze zorientowanych w różnorodnych formach i kierunkach szkolenia tej instytucji. Poznański Zakład Doskonalenia Rzemiosła służył nie tylko radą i udzielaniem pomocy instruktażowej młodemu Zakładowi zielonogórskiemu, ale także pospieszył z pomocą w szkoleniu kursantów w tych zawodach, dla których organizowanie szkolenia w tym okresie nie było możliwe⁴.

1. KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI SZKOLENIOWEJ

Zarówno te sprzyjające warunki, jak i zapotrzebowanie społeczne na różnego rodzaju formy podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i zdobywania uprawnień wykonywania zawodu spowodowały, że WZDZ szybko dostosował organizację i rodzaj szkolenia kursowego do potrzeb i warunków słuchaczy i zleceniodawców. Do najbardziej popularnych form szkolenia należały kursy:

1. kwalifikacyjne — przygotowujące do egzaminu o tytuł robotnika kwalifikowanego (czeladnika) i mistrza,
2. doskonalące — prowadzone na życzenie słuchaczy i zleceniodawców we wszystkich zawodach i specjalnościach,
3. wyuczające zawodu — prowadzone przede wszystkim we własnych warsztatach szkoleniowo-produkcyjnych,
4. przyuczające do zawodu — prowadzone we wszystkich zawodach i specjalnościach,
5. dla potrzeb własnych — organizowane przeważnie dla kobiet w zakresie kroju i szycia, gotowania, dla potrzeb chałupnictwa itp.,

³ Sprawozdanie z działalności Zakładu Doskonalenia Rzemiosła w Zielonej Górze za okres od 1.IX.1959 r. do 20.IX.1960 r. Składnica Akt Archiwum WZDZ, Zielona Góra.

⁴ Tamże.

6. kursokonferencje — organizowane na zlecenia różnych instytucji i zakładów pracy.

Celem stworzenia dogodnych warunków dla jak największej liczby osób pragnących zdobyć lub podwyższyć swoje przygotowanie zawodowe, WZDZ w Zielonej Górze prowadził dwie formy szkolenia:

- a) szkolenie stacjonarne (słuchowe), organizowane przeważnie dla tych słuchaczy, którzy nie mieli możliwości uczestniczenia w wykładach prowadzonych po godzinach pracy,
- b) szkolenie zaoczne (konsultacyjne), prowadzone z myślą o tych osobach, które pracowały na drugą lub trzecią zmianę, bądź też zamieszkiwały z dala od ośrodków prowadzących różnorodne formy szkolenia i doksztalcania.

Działalność kursowa szkolenia zaocznego opierała się na tej samej dokumentacji programowej co szkolenia stacjonarnego, z tym że liczba godzin konsultacyjnych była od 2 do 4 razy mniejsza od liczby godzin wykładanych na kursach stacjonarnych. Liczba dni konsultacyjnych, w zależności od rodzaju kursu, jego stopnia organizacyjnego i specjalności, wynosiła od 10 do 18. Nauka na kursach zaocznych oparta była głównie na samodzielnej pracy słuchaczy i odpowiednich podręcznikach (skryptach), które słuchacze otrzymywali w ramach odpłatności za kurs. Konsultacje odbywały się przeważnie raz na dwa tygodnie (najczęściej w niedzielę), a słuchaczy obowiązywało wykonywanie prac kontrolnych z poszczególnych przedmiotów objętych programem kursu zgodnie z przyjmowanymi ustaleniami.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że już w pierwszym roku swojej działalności zielonogórski Zakład Doskonalenia Zawodowego prowadził szkolenie dla 38 różnych zawodów i specjalności⁵. Podstawową jednak działalnością Zakładu było szkolenie kursowe, prowadzone w formach kursów stacjonarnych i zaocznych, przy czym czołową pozycję zajmowały kursy z wolnego naboru organizowane zarówno na zlecenia, jak i dla osób prywatnych.

W zakresie różnych form działalności szkoleniowej na pierwsze miejsce zdecydowanie wysunęły się kursy przygotowujące do egzaminów czeladniczych (robotnika wykwalifikowanego) i mistrzowskich, których przeprowadzono w pierwszym roku istnienia Zakładu aż 66, a liczba słuchaczy tych kursów wyniosła 2.464 osoby⁶. Następną pozycję w zależności od ilości przeszkolonych osób zajmowały w kolejności kursy: doskonalące w zawodzie, przyuczające do zawodu i kursy dla potrzeb własnych.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

Lata następne charakteryzował systematyczny wzrost zarówno liczby kursów, jak i słuchaczy. Zmieniał się także profil szkolenia, ponieważ Zakład od samego początku swojego istnienia włączał się do realizacji planów szkoleniowych nie tylko dla własnego regionu, ale również i dla województw sąsiednich.

Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze w odpowiedzi na uchwały wspólnego Plenum KC PZPR i Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego z czerwca 1959 roku podjął szeroką akcję szkolenia pracowników dla potrzeb mechanizacji rolnictwa. W okresie od września 1959 roku do grudnia 1963 roku prze-

Tabela 1

Liczby kursów i przeszkolonych osób w latach 1959—1980

Lata	Kursy zlecone		Kursy z wolnego naboru		Ogółem	
	kursy	słucha- cze	kursy	słucha- cze	kursy	słucha- cze
1959	3	95	26	1.158	29	1.253
1960	11	318	50	1.869	61	2.187
1961	31	961	59	1.967	90	2.928
1962	79	2.908	58	1.764	137	4.672
1963	126	4.208	73	2.684	199	6.892
1964	75	2.595	109	3.573	184	6.168
1965	137	4.386	111	3.592	248	7.978
1966	152	5.356	85	2.892	237	8.248
1967	151	5.222	79	2.575	230	7.797
1968	298	9.221	88	2.735	386	11.956
1969	438	15.227	77	2.705	515	17.932
1970	407	15.386	109	3.562	516	18.948
1971	303	11.427	112	3.597	415	15.024
1972	322	11.234	136	4.083	452	15.317
1973	305	9.603	137	4.262	442	13.865
1974	291	10.010	110	3.070	401	13.080
1975	300	9.600	128	3.204	428	12.804
1976	314	9.423	162	4.645	476	14.068
1977	355	10.569	181	4.606	536	15.175
1978	344	10.573	216	5.629	560	16.202
1979	360	10.941	220	5.533	580	16.474
1980	392	12.065	230	5.788	622	17.853
Razem	5.194	171.328	2.550	75.493	7.744	246.821

Źródło: Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za lata 1959—1980.

szkolono dla potrzeb rolnictwa na różnego rodzaju kursach 1.431 osób⁷ (łącznie z kursami spawaczy).

W planach szkoleniowych Zakładu znalazła swoje odzwierciedlenie także uchwała Rady Ministrów o rodzaju usług dla ludności w latach 1961—1965. W okresie wspomnianej wyżej pięciolatki dla potrzeb rzemiosła terenowego i indywidualnego przeszkolono łącznie 6.263 osoby, z tego na rzemiosło indywidualne przypadło 1.785 osób⁸.

Duży wpływ na rozszerzenie zakresu działalności Zakładu Doskonalenia Zawodowego i dostosowanie potrzeb szkolenia do wymogów wąskiej specjalności w przemyśle miała uchwała Rady Ministrów nr 367 w sprawie przyznawania tytułów kwalifikacyjnych⁹. Pozwoliła ona objąć szeroką akcją kursową nie tylko osoby przygotowujące się do egzaminów czeladniczych i mistrzowskich w Izbie Rzemieślniczej, ale także i te osoby, które pragnęły składać egzaminy w celu zdobycia tytułu robotnika wykwalifikowanego i mistrza przed komisjami kwalifikacyjnymi powoływanymi przez Kuratorium Oświaty i Wychowania¹⁰.

Jak wynika z tabeli 1, w okresie swojej działalności oświatowo-szkoleniowej Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze zorganizował i przeprowadził łącznie 7.744 kursy, na których przeszkolono 246.821 osób. Gdyby porównać to z liczbą mieszkańców województwa¹¹, stwierdzilibyśmy bardzo wymowny fakt, że prawie co drugi mieszkaniec Ziemi Lubuskiej w wieku powyżej osiemnastu lat został przeszkolony przez zielonogórski ZDZ.

Z ogólnej liczby 7.744 kursów przeprowadzonych przez Zakład, 2/3 przypada na kursy zleczone (5.194), a tylko 1/3 na kursy z wolnego naboru (2.550). Podobnie wygląda sprawa z liczbą przeszkolonych osób na kursach zleconych (171.328), w stosunku do liczby osób przeszkolonych na kursach z wolnego naboru (75.493).

Do bardziej intensywnych okresów w rozwoju działalności kursowej Zakładu należą lata 1968—1970, kiedy to w samym tylko roku 1970 zorganizowano i przeprowadzono 516 kursów, na których przygotowano do wykonywania zawodu bądź podniesiono kwalifikacje zawodowe 18.948 osobom. Tak więc w okresie tym w porównaniu do roku 1967 nastąpił prawie dwu- i półkrotny wzrost liczby kursów i słuchaczy przeszkolonych na tych kursach. Stosunek kursów i słuchaczy kursów zle-

⁷ Sprawozdanie z działalności Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za lata 1959—1960 i 1960—1963. Składnica Akt Archiwum WZDZ Zielona Góra.

⁸ Sprawozdania z działalności Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za lata 1960—1963 i 1964—1965. Składnica Akt Archiwum WZDZ, Zielona Góra.

⁹ Uchwała Rady Ministrów 367 z dnia 21 sierpnia 1969 roku w sprawie przyznawania robotnikom tytułów kwalifikacyjnych. Monitor Polski nr 76, poz. 402.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Liczba mieszkańców województwa zielonogórskiego powyżej osiemnastu lat w roku 1980 wynosiła 592.684 osoby. Dane Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze.

conych do kursów i liczby słuchaczy kursów z wolnego naboru nie uległ w zasadzie zmianie i wahał się jak 3 : 1.

Najbardziej jednak dynamiczny rozwój wszelkich form szkolenia kursowego przypada na ostatnie lata działalności Zakładu, kiedy to zarówno ogólne liczby kursów, jak i liczby przeszkolonych na nich osób uległy dalszemu zwiększeniu. Świadczy to o wciąż wzrastającym zapotrzebowaniu społecznym na prowadzone przez Zakład formy szkolenia kursowego.

Wachlarz uprawnień, jakie dawało ukończenie kursu, był dość zróżnicowany i zależał przede wszystkim od typu kursów i czasu ich trwania. Do najbardziej popularnych typów kursów organizowanych przez Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze w okresie jego działalności należały: kursy kwalifikacyjne, dla potrzeb własnych, wyuczające zawodu, doskonalące, przyuczające do zawodu i kursokonferencje.

Tabela 2

**Liczba osób przeszkolonych w latach 1959—1980
na poszczególnych typach kursów**

Typy kursów	Kursy zlecone		Z wolnego naboru	
	kursy	słuchacze	kursy	słuchacze
Kwalifikacyjne	305	10.575	840	26.127
Doskonalące	3.739	131.520	326	9.481
Wyuczające zawodu	243	6.059	390	10.523
Przyuczające do zawodu	698	14.506	302	7.014
Dla potrzeb własnych	51	1.311	702	22.347
Kursokonferencje	121	7.457	—	—
Razem	5.157	171.428	2.560	75.492

Źródło: Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za lata 1959—1980.

Spośród 5.157 kursów zleconych ZDZ przez różne instytucje i zakłady pracy, aż 3.739 przypadło na kursy doskonalące. W następnej kolejności znalazły się kursy przyuczające do zawodu — 698, kursy kwalifikacyjne — 305, kursy wyuczające zawodu — 243, kursokonferencje — 121 i kursy dla potrzeb własnych — 51.

W grupie kursów z wolnego naboru zdecydowanie na pierwszym miejscu znalazły się kwalifikacyjne, których w latach 1959—1980 przeprowadzono łącznie 840. Następną pozycję zajmują kursy dla potrzeb

własnych — 702, wyuczające zawodu — 390, doskonalące — 326 i przyuczające do zawodu — 302.

Proporcjonalnie do liczby przeprowadzonych kursów zarówno zleconych, jak i z wolnego naboru, kształtowała się liczba absolwentów. Na szczególną uwagę zasługują kursy doskonalące, na których na zlecenie różnych zakładów pracy i instytucji przeszkolono ponad 132,5 tys. osób. Natomiast w grupie kursów z wolnego naboru najwięcej osób przeszkolono na kursach kwalifikacyjnych — ponad 26 tys. osób i kursach dla potrzeb własnych — 22,5 tys. osób.

Jeżeli chodzi o kursy zlecone i kursy z wolnego naboru łącznie, to największa dysproporcja między nimi wystąpiła w typie kursów doskonalących na korzyść zleconych. Odwrotnie natomiast kształtowała się sytuacja w typach kursów kwalifikacyjnych i dla potrzeb własnych, na których zdecydowana większość była przeprowadzona w formie kursów z wolnego naboru.

Zdecydowana większość kursów kwalifikacyjnych i dla potrzeb własnych jako kursów z wolnego naboru wynikała głównie z chęci zdobycia uprawnień zawodowych przez osoby już pracujące oraz tych, którzy nie pracowali zawodowo, ale pragnęli zdobyć odpowiednie przygotowanie teoretyczne.

Kierunki szkolenia kursowego w ciągu całego minionego okresu działalności WZDZ ukierunkowane były głównie na potrzeby kadrowe województwa i wynikały przede wszystkim z potrzeb własnych poszczególnych gałęzi gospodarki. Najbardziej wymownym tego przykładem są liczby przeszkolonych osób, które za lata 1959—1980 przedstawiają się następująco:

przemysł kluczowy	— 61.963 osoby
usługi	— 56.282 osoby
przemysł terenowy	— 26.637 osób
rolnictwo	— 25.948 osób
spółdzielczość pracy	— 19.318 osób
budownictwo	— 16.976 osób
rzemiosło	— 11.829 osób
inne (handel, gospodarka komunalna, służba zdrowia)	— 27.868 osób

Z powyższego wynika, że największa liczba przeszkolonych przez Zakład osób przypada na przemysł kluczowy — 25,1 proc. i prawie tyle samo — 22,8 proc. na usługi. Występujące w tym zakresie zapotrzebowanie społeczne uwarunkowane było przede wszystkim wysokim stopniem uprzemysłowienia Ziemi Lubuskiej oraz rozwojem zakładów

świadczących usługi dla ludności i wynikającymi stąd potrzebami zdobywania kwalifikacji zawodowych.

Poważnymi odbiorcami działalności szkoleniowo-kursowej Zakładu był także przemysł terenowy — 10,8 proc. i rolnictwo — 10,5 proc. W zakresie drugiego dominowało przede wszystkim szkolenie wiejskich rzemieślników budowlanych i mechaników maszyn rolniczych, co w znacznym stopniu wpłynęło na łagodzenie deficytu kwalifikowanych kadr rolniczych.

Kolejne miejsce zajmuje przygotowanie kadr dla spółdzielczości pracy, dla potrzeb której przeszkolono — 7,8 proc. oraz budownictwo — 6,9 proc. ogółu szkolonych. W obu przypadkach odbywało się to poprzez kursy doskonalące, przysposabiające do zawodu, wyuczające zawodu od podstaw oraz przygotowujące do egzaminów czeladniczych i mistrzowskich.

Szkolenie dla potrzeb rzemiosła prowadzone było przy ściślejszej współpracy z zielonogórką Izbą Rzemieślniczą. Objęto nim 4,8 proc. ogółu przeszkolonych przez Zakład osób. Najbardziej popularnymi formami szkolenia dla tej kategorii gospodarki były przede wszystkim kursy doskonalące w zakresie uzyskiwania uprawnień pedagogicznych przez osoby zajmujące się szkoleniem uczniów oraz kursy kwalifikacyjne przygotowujące rzemieślników do egzaminów czeladniczych i mistrzowskich.

2. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWO-PRODUKCYJNA

Oprócz działalności szkoleniowo-kursowej Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze prowadził także działalność szkoleniowo-produkcyjną w specjalnie do tego celu przeznaczonych i wyposażonych w odpowiedni sprzęt, maszyny, narzędzia i urządzenia warsztatach szkoleniowych w Trzcielcu, Międzyrzeczu, Żarach, Sulęcinie i Zielonej Górze. Do głównych kierunków szkolenia w tych warsztatach należy zaliczyć przede wszystkim: stolarstwo, ślusarstwo, tokarstwo, malarstwo budowlane i modelarstwo odlewnicze.

Każdy z tych warsztatów stanowił odrębną jednostkę organizacyjną Zakładu, działającą w ramach określonych uprawnień, sporządzającą własny bilans i powołaną do szkolenia praktycznego uczniów na bazie własnych środków produkcyjnych. Warsztatem szkoleniowym zarządzał kierownik warsztatu, powołany przez prezesa Zarządu Zakładu. Do swojej dyspozycji kierownik posiadał zastępcę i odpowiednie komórki funkcyjne. Personel wykonawczy składał się z brygad instruktorsko-uczniowskich, brygady akordowej i obsługowej.

Spśród wspomnianych wyżej pięciu warsztatów najwcześniej uru-

chomiony został Warsztat Szkoleniowo-Produkcyjny w Zielonej Górze (1.I.1964 r.), następnie przyjęto odpłatnie od Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Poznaniu Zakład Szkoleniowo-Produkcyjny w Trzcielu (12.III.1964 r.). Z kolei został uruchomiony Warsztat Szkoleniowo-Produkcyjny w Sulęcinnie (15.I.1966 r.), Warsztat Szkoleniowo-Produkcyjny w Międzyrzeczu (1.IX.1973 r.) i jako ostatni, piąty, powstał Warsztat Szkoleniowo-Produkcyjny w Żarach (1.IX.1977 r.)¹².

Szkolenie w warsztatach odbywało się na konkretnej produkcji, a wachlarz wykonywanych robót był szeroki i zróżnicowany. Warsztaty drzewne w Trzcielu, Zielonej Górze i Żarach wyspecjalizowały się głównie w zakresie wyposażania wnętrz i wykonywania mebli o specjalnym przeznaczeniu, indywidualnie projektowanych do wyposażania: kawiarni, restauracji, sklepów, aptek itp., jak również produkcji pomocy dydaktycznych i sprzętu szkolnego.

Warsztaty szkoleniowe poza działalnością produkcyjną w poszczególnych latach wykonywały cały szereg drobnych wyrobów i usług świadczonych dla ludności. O wielkości tej produkcji i usług świadczy wartość produkcji towarowej poszczególnych warsztatów, która w roku 1980 przedstawiała się następująco¹³:

Warsztat Szkoleniowy w Trzcielu	— 20.585 tys. zł,
Zespół Warsztatów Szkoleniowych w Międzyrzeczu	— 14.273 tys. zł,
Warsztat Szkoleniowy w Sulęcinnie	— 11.350 tys. zł,
Warsztat Szkoleniowy w Zielonej Górze	— 5.739 tys. zł,
Warsztat Szkoleniowy w Żarach	— 5.701 tys. zł.

Tak więc łączną wartość produkcji i usług świadczonych przez te warsztaty w roku 1980 zamknęła się sumą 57.648 tys. zł i wzrosła ponad dwukrotnie w porównaniu do roku 1975.

Poza warsztatami szkoleniowymi WZDZ w Zielonej Górze prowadził także własną Zasadniczą Szkołę Zawodową dla Pracujących w Trzcielu, przy której działała również Szkoła Przesposobienia Zawodowego. Szkoły te posiadały oddzielne i dobrze wyposażone gabinety do przedmiotów humanistycznych, matematyki, fizyki i przedmiotów zawodowych. Wiele pomocy naukowych do tych gabinetów wykonywała sama młodzież w czynie społecznym. Szkoła poza działalnością dydaktyczną prowadziła także kółka zainteresowań: recytatorskie, sportowe, fotograficzne, sza-

¹² Dane Działu Administracyjno-Inwestycyjnego Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze.

¹³ Sprawozdanie z działalności Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za 1980 rok oraz plany pracy na rok 1981. Składnica Akt Archiwum WZDZ, Zielona Góra.

chowe, Ligi Ochrony Przyrody i inne, w których młodzież pogłębiała swoje wiadomości i doskonaliła zainteresowania zgodnie z istniejącymi możliwościami.

Organizowane corocznie konkursy o tytuł najlepszego ucznia w zawodzie, a także współzawodnictwo warsztatowe miały wpływ nie tylko na osiąganie lepszych wyników nauczania, ale posiadały także duże walory wychowawcze. Na organizowanej w czerwcu 1973 roku Okręgowej Spartakiadzie Uczniów Rzemiosła i Szkół ZDZ uczniowie zielonogórskiego Zakładu zajęli pierwsze miejsce zespołowo i indywidualnie w poszczególnych konkurencjach.

Dużymi osiągnięciami może poszczycić się Zakład w corocznie organizowanych międzyzakładowych konkursach „Każdy uczeń racjonalizatorem produkcji”. Uczestnicząc czterokrotnie w tych konkursach zielonogórski Zakład zajmował wysokie miejsca: 1976 rok — I miejsce i proporzec Prezesa ZG ZZDZ, w 1977 i 1978 roku — II miejsca, 1979 roku — I miejsce i proporzec Prezesa ZG ZZDZ. Za osiągnięte wyniki w tej działalności przyznawane były również wielokrotnie nagrody Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego.

Ważnym sprzymierzeńcem szkoły w pracy dydaktyczno-wychowawczej były organizacje młodzieżowe. ZSMP skupiał przeciętnie około 45 proc. ogółu uczniów i był inicjatorem szeregu poczynań, między innymi: szkolenia ideologicznego, opieki nad uczniami słabymi w nauce, organizowanych corocznie czynów społecznych itp. Bardziej masową organizacją była LOK, która skupiała w swoich szeregach ponad 60 proc. uczniów szkoły. Pracowała ona przeważnie w dwóch sekcjach, strzeleckiej i wodnej.

Przy Szkole Zawodowej w Trzcielcu znajdował się internat, który skupiał młodzież z miejscowości bardziej oddalonych od warsztatu szkolnego.

Uczniowie warsztatów szkoleniowych z Zielonej Góry, Sulęcina i Międzyrzecza uczęszczali do szkół przyzakładowych na terenie swoich miejscowości.

3. BAZA DYDAKTYCZNA I KADRY PEDAGOGICZNE

Szkolenie kursowe organizowane przez Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze oparte było na programach: a) opracowanych centralnie przez Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego, b) opracowanych przez instytucje zlecające szkolenie, c) opracowywanych doraznie w zależności od rodzaju kursu, specjalności i życzenia zlecającego.

Zielonogórski Zakład Doskonalenia Zawodowego w toku swojej dzia-

łalności szkoleniowej na kursach korzystał przede wszystkim z programów opracowywanych przez Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego. Znakomita ich większość, bo około 70 proc., została opracowana i wydana po roku 1974. W przypadkach kursów nietypowych, o zawodach rzadko spotykanych, zlecano opracowywanie programów, dostosowując je do życzeń zleceniodawcy. Musiały one jednak każdorazowo być przesyłane do Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego celem zatwierdzenia. Podobnie wyglądała sprawa z podręcznikami, które dla większości zawodów zostały opracowane przez Wydawnictwo Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego. Często posługiwano się także podręcznikami dla szkół zawodowych, a niekiedy również doraźnie pisanymi skryptami.

Gorzej natomiast przedstawiała się sprawa z wyposażeniem kursów w pomoce naukowe. Na tym odcinku powstały duże braki. Dopiero pod koniec lat sześćdziesiątych zaczęto zakupywać różnego rodzaju plansze, mapy, tablice przekrojów maszyn, przeźrocza, rzutniki itp. Kwoty wydatkowane na te cele były jednak wciąż za małe w porównaniu do potrzeb. Na częściowe złagodzenie braków w tym zakresie wpłynęło korzystanie z gabinetów specjalistycznych szkół zawodowych oraz pomocy naukowych zakładów pracy.

Zmodernizowaną i odnowioną w ostatnich dwóch latach bazę dydaktyczną wszystkich ośrodków kształcenia zawodowego i ośrodków kształcenia kierowców należy uznać za zadowalającą, chociaż w dalszym ciągu nie zabezpiecza ona w całości występujących w tym zakresie potrzeb. Jeżeli chodzi o zaopatrzenie w podstawowe pomoce naukowe do prowadzenia działalności kursowej, to wykorzystanie ich w bezpośrednich placówkach ZDZ jest wyraźnie lepsze aniżeli w punktach kształcenia zawodowego i na kursach w zakładach pracy. Zapewne jedną z przyczyn są techniczne trudności związane z przerzutem potrzebnych pomocy i podręczników. Wydaje się jednak, że sprawy te nie zostały jeszcze przez Zakład rozwiązane i wymagają dopracowania.

Wyposażenie warsztatów, aczkolwiek początkowo kompletowane było przede wszystkim w obrabiarki z upłynnienia, należy uznać za dobre. Odrębne pomieszczenia na obróbki ręczne, sale obróbki mechanicznej, pomieszczenia przygotowania produkcji, spawalnie i kuźnie w warsztatach branży metalowej, w pełni zaspokajały wynikające z programu miejsca pracy dla każdego ucznia. Aktualnie wszystkie warsztaty szkoleniowe wyposażone zostały w takie niezbędne obrabiarki, jak: wiertarki, tokarki, frezarki, szlifierki, strugarki, piły mechaniczne, wyrówniarki, spawarki i inne. Gwarantuje to prawie całkowitą realizację programu nauczania praktycznej nauki zawodu.

Godny uwagi jest fakt, że w jednym tylko roku 1980 zakupiono 16

maszyn i urządzeń, na co wydatkowano kwotę 1.040 tys. złotych. Ogółem natomiast w końcu 1980 roku warsztaty szkoleniowo-produkcyjne dysponowały 132 sztukami maszyn i urządzeń, z czego 75 sztuk przypadało na branżę metalową, a 57 sztuk na drzewną.

Pomimo wielu trudności w pozyskiwaniu odpowiedniej bazy lokalowej, w roku 1980 Zakład dysponował 8 własnymi ośrodkami szkolenia zawodowego znajdującymi się w takich miejscowościach, jak: Gorzów Wlkp., Zielona Góra, Wolsztyn, Międzyrzecz, Żary, Żagań, Szprotawa i Sulęcín. Poza tym zielonogórski ZDZ posiadał 27 stałych punktów szkoleniowych zlokalizowanych przeważnie w większości w szkołach zawodowych.

Systematycznej poprawie ulegał poziom kadry wykładowców i instruktorów zatrudnionych na kursach. Stanowili ją w dużej mierze nauczyciele różnych szkół z terenu województwa oraz pracownicy zakładów pracy, najczęściej specjaliści z dziedziny nauczanych na kursach specjalności, zatrudniani dodatkowo przez ZDZ.

Tabela 3

**Kwalifikacje kadry pedagogicznej (wykładowcy i instruktorzy)
kursów organizowanych przez Zakład Doskonalenia Zawodowego**

Wyszktałcenie	L a t a			
	1963	1967	1972	1980
Wyższe pedagogiczne	41	78	172	240
Wyższe niepedagogiczne	63	92	204	61
Studium Nauczycielskie	17	48	117	38
Średnie pedagogiczne	25	63	59	151
Średnie niepedagogiczne	61	179	167	50
Podstawowe z tytułem czeladnika i mistrza	30	24	39	21
Razem	237	489	758	561

Zródło: Arkusze ewidencyjne wykładowców oraz rejestr zweryfikowanych wykładowców. Dział Szkolenia Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze.

W roku 1980 na 561 zatrudnionych na kursach wykładowców i instruktorów, 3/5 stanowiły osoby z wyższym wykształceniem i ukończonym Studium Nauczycielskim, a tylko 2/5 stanowiły osoby z wykształceniem średnim i podstawowym z tytułem czeladnika i mistrza. W dalszym ciągu jednak dość liczna grupa zatrudnionej kadry wykładowców nie posiadała przygotowania pedagogicznego, chociaż na podkreślenie zasługuje fakt, iż ich liczba w ostatnim roku działalności Zakładu uległa wyraźnemu zmniejszeniu w porównaniu do lat poprzednich (o ponad 70 proc.). Szczególnie duży spadek notuje się w grupie wykładowców z wykształceniem wyższym. Stanowiły ją osoby zatrudnione w większości w przemyśle, będące dobrymi specjalistami z poszczególnych przedmiotów nauczanych na kursach, szczególnie zawodowych. W grupie wykładowców z wykształceniem podstawowym mieszczą się przede wszystkim instruktorzy zajęć praktycznych ze spawalnictwa, wyróżniający się najczęściej dobrym opanowaniem wykonywanego zawodu.

4. UDZIAŁ W SZKOLENIU DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO

Jedną z podstawowych form działalności Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze w okresie jego istnienia było szkolenie dla przemysłu metalowego. Już w pierwszym roku działalności szkoleniowej ponad 1/3 słuchaczy wszystkich kursów stanowili słuchacze kursów o kierunku metalowym. Na 3.008 absolwentów kursów organizowanych przez Zakład Doskonalenia Zawodowego w okresie od 1 września 1959 roku do 1 września 1960 roku, 1.139 absolwentów było słuchaczami takich zawodów metalowych, jak: ślusarstwo ogólne, tokarstwo i ślusarstwo samochodowe¹⁴.

W latach następnych liczba kursów o kierunku metalowym również nie malała i utrzymywała się mniej więcej na tym samym poziomie. Na 17.932 osoby przeszkolone w okresie lat 1959—1963 na kursach wszystkich typów najwięcej osób, bo aż 5.132, przypadało na kierunek metalowy¹⁵. Świadczy to nie tylko o dużym zapotrzebowaniu przemysłu, rzemiosła i usług na ten typ szkolenia, ale także o szybkim dostosowaniu się Zakładu Doskonalenia Zawodowego do zaspokajania potrzeb kadrowych regionu.

Kolejne lata charakteryzowały się tym, że liczby słuchaczy kursów grupy metalowej utrzymywały się na tym samym poziomie. Dopiero od roku 1966 nastąpił znaczny przyrost przeszkolonych w zawodach metalowych. Najbardziej dynamiczny rozwój kursów metalowych i liczby

¹⁴ Sprawozdania z działalności Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za lata 1959—1974.

¹⁵ Tamże.

słuchaczy tych kursów obserwuje się w latach 1977 i 1978, kiedy to roczna liczba absolwentów zawodów metalowych przekraczała 4,5 tys. osób.

W okresie dwudziestu dwóch lat swojej działalności Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze przeszkolił dla przemysłu metalowego oraz rzemiosła i usług prawie 46 tysięcy osób. Jest to liczba uzyskana tylko z jednorodnych kursów metalowych. Poza kursami typowo metalowymi Zakład przeprowadził także dość pokaźną liczbę kursów wielobranżowych, na których również słuchaczami byli kursanci zawodów metalowych. Brak danych statystycznych odnośnie kierunków szkolenia na kursach wielobranżowych nie pozwala na dokładne określenie liczby słuchaczy zawodów metalowych. Na podstawie zapisów w dziennikach kursów należy przypuszczać, że liczba ich zamykała się w granicach kilkunastu tysięcy osób¹⁶.

Procentowy stosunek słuchaczy kursów metalowych do słuchaczy ogółem był najkorzystniejszy dla tych pierwszych w początkowych czterech i ostatnich sześciu latach działalności szkoleniowej Zakładu Doskonalenia Zawodowego. Jego tendencję malejącą w pozostałych latach należy tłumaczyć głównie tym, że zaczęła wzrastać liczba kursów doskonalących w zawodzie, a w szczególności kursów bezpieczeństwa i higieny pracy, kursokonferencji, kursów kroju i szycia, powszechnej samoobrony itp. Wynikało to zarówno z rozszerzenia działalności szkoleniowej Zakładu, jak też zapotrzebowania społecznego na tego typu kursy.

Znaczny udział w wyuczaniu od podstaw zawodów metalowych dla potrzeb przemysłu metalowego województwa zielonogórskiego oraz dla rzemiosła regionu sulęcińskiego miały Warsztaty Szkoleniowo-Produkcyjne w Sulęcinie. Od samego początku swojego istnienia działalność szkoleniowo-produkcyjną organizowały w oparciu o szeroki wachlarz robót, gwarantujących w możliwie dużym stopniu realizację programów praktycznej nauki zawodu, co miało także wpływ na wyrabianie umiejętności zawodowych.

W roku 1980 warsztaty ślusarskie wykonywały roboty z zakresu ślusarstwa konstrukcyjnego oraz kooperowały z Fabryką Sprzęgół Samochodowych w Kozuchowie w zakresie dostaw spinaczy i hamulców do przyczep samochodowych, Sulęcińską Fabryką Sprzętu w Sulęcinie w zakresie obróbki skrawaniem różnorodnych prac oraz ze Stoczną Szczecińską w zakresie wykonawstwa różnorodnego drobnego sprzętu, stanowiącego wyposażenie statków, a także produkowały urządzenia do mechanicznego zamykania i otwierania okien w halach fabrycznych.

¹⁶ Dzienniki lekcyjne kursów wielobranżowych za lata 1959–1980. Składnica Akt Archiwum WZDZ, Zielona Góra.

Tabela 4

Liczby słuchaczy kursów metalowych wraz z kursami spawalniczymi
w latach 1959—1980

Lata	Słuchacze kursów		Procentowy udział słuchaczy grupy metalowej do ogółu
	ogółem	grupy meta- lowej	
1959	1.253	472	37,7
1960	2.187	816	37,3
1961	2.928	987	33,6
1962	4.672	1.181	25,4
1963	6.892	996	14,5
1964	6.168	874	14,2
1965	7.978	798	10,1
1966	8.240	1.268	15,3
1967	7.737	1.232	15,8
1968	11.956	1.251	10,5
1969	17.932	2.016	11,2
1970	18.948	2.198	11,6
1971	15.024	1.518	10,5
1972	15.317	1.558	10,8
1973	13.865	1.759	12,6
1974	13.080	1.739	13,3
1975	12.804	2.380	18,6
1976	14.068	2.748	19,5
1977	15.175	5.532	36,5
1978	16.202	5.405	33,4
1979	16.474	4.531	27,5
1980	17.853	4.589	25,7
Razem	246.753	45.848	20,3

Zródło: Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za lata 1959—1980.

Drugi natomiast warsztat mechaniczny w Międzyrzeczu kontynuował produkcję zmodernizowanej wersji szlifierki 350 D, podjął produkcję stolików ruchomych przeznaczonych na zaopatrzenie rynku wewnętrznego, poczynił przygotowania do uruchomienia produkcji wiertarek stołowych typu WSD-16 oraz utrzymywał różnorodne związki kooperacyjne w zakresie obróbki skrawaniem.

Niezależnie od tego warsztaty ślusarskie Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego wykonywały cały szereg drobnych wyrobów metalowych, takich jak: balustrady, okna, drzwi, słupy oświetleniowe itp., oraz świadczyły różne usługi dla ludności przez podejmowanie na ogół wszystkich zleconych prac możliwych do wykonania.

5. ROZWÓJ KURSÓW SPAWALNICZYCH

Liczącą się pozycją w działalności szkoleniowej Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze były kursy spawalnicze w zakresie spawania elektrycznego i spawania gazowego. Krótki stosunkowo okres przyuczenia do zawodu, a także dla kursów spawalniczych II stopnia — wyuczenia zawodu spowodował, iż ta forma zdobywania uprawnień wykonywania zawodu spawacza zyskała sobie dużą popularność. Pierwsze dwa kursy spawalnicze zorganizowano już w roku 1960, a liczba osób, które uzyskały uprawnienia spawacza, wynosiła 70. Oba kursy były zleconymi przez zakłady pracy¹⁷.

Bardziej intensywny rozwój kursów spawalniczych zaczyna się dopiero od roku 1966, to jest od momentu, kiedy Zakład zyskał uprawnienia wydawania książeczek spawalniczych przez Komisję Spawalniczą powoływaną we własnym zakresie. Od tej pory następuje bardziej dynamiczny rozwój kursów spawalniczych zarówno zleconych przez zakłady pracy, jak i z wolnego naboru. W obu przypadkach korzystały z nich osoby aktualnie pracujące w różnych zawodach i branżach a pragnące jednocześnie zdobyć uprawnienia spawalnicze.

Duży wpływ na rozwój tej formy zdobywania uprawnień zawodowych miał fakt organizowania na kursach zarówno szkolenia teoretycznego, jak i praktycznego. Dla osób, które posiadały już praktykę w zakresie spawalnictwa, organizowano szkolenie tylko teoretyczne. Natomiast dla tych, którzy nie posiadali odpowiedniego stażu pracy przy wykonywaniu robót spawalniczych, Zakład organizował szkolenie teoretyczne i praktyczne równolegle. Pozwoliło to wielu chętnym na uzyskanie dodatkowego zawodu.

Na rozwój kursów spawalniczych bardzo korzystny wpływ wywarło uzyskanie w roku 1969 przez Zakład Doskonalenia Zawodowego uprawnień do samodzielnego wydawania książeczek spawalniczych bez potrzeby odsyłania ich do zatwierdzenia przez Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego w Warszawie.

W okresie swojej działalności Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze przeprowadził 632 kursy spawalnicze w zakresie spawania elektrycznego i gazowego, na których uzyskało uprawnienia spawalnicze 15.769 osób. Kursów spawalniczych z wolnego naboru (369) było więcej od kursów zleconych (263). Podobnie wyższa była również liczba słuchaczy tych kursów, która wynosiła dla kursów z wolnego naboru 9.437 osób, a dla kursów zleconych — 6.332 osoby. Dane te świadczą o tym, że kursy z wolnego naboru cieszyły się więk-

¹⁷ Sprawozdania z działalności Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze za lata 1959—1980. Składnica Akt Archiwum WZDZ w Zielonej Górze.

Tabela 5

**Kursy spawalnicze i osoby o uprawnieniach zawodowych spawacza
w latach 1959—1980**

Lata	Kursy zlecone		Z wolnego naboru		Ogółem	
	kursy	sluchacze	kursy	sluchacze	kursy	sluchacze
1960	2	70	—	—	2	70
1961	3	115	6	189	9	304
1962	6	214	3	86	9	300
1963	1	11	7	186	8	197
1964	1	18	10	248	11	266
1965	2	24	7	143	9	167
1966	3	197	8	214	16	411
1967	12	240	11	242	23	482
1968	11	246	13	305	24	551
1969	14	322	12	316	26	638
1970	13	297	15	372	28	669
1971	10	288	12	317	22	605
1972	7	215	21	581	28	796
1973	17	427	18	472	35	899
1974	14	384	17	433	31	817
1975	29	741	31	878	60	1.019
1976	38	1.020	29	722	67	1.742
1977	24	404	38	1.137	62	1.541
1978	15	206	40	1.025	55	1.231
1979	18	425	36	778	54	1.203
1980	18	468	35	793	53	1.261
Razem	263	6.332	369	9.437	632	15.769

Zródło: Rejestry kursów spawalniczych za lata 1960—1980. Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze.

szym powodzeniem, ponieważ uczęszczali na nie ludzie przeważnie pracujący zawodowo w innych specjalnościach.

Systematycznie z roku na rok wzrastały także kwalifikacje kadry pedagogicznej na kursach spawalniczych, którą stanowiły osoby weryfikowane przez Komisję Spawalniczą przy Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego w Warszawie. Osoby nie zweryfikowane nie miały prawa uczenia na kursach. Wykładowcami zajęć teoretycznych byli przeważnie nauczyciele szkół zawodowych oraz inżynierowie z przemysłu posiadający uprawnienia spawalnicze. Kadre instruktorską zajęć praktycznych stanowiły osoby posiadające uprawnienia mistrzowskie i czeladnicze ze spawalnictwa. Tak prowadzona polityka kadrowa pozwoliła na osiągnięcie dobrych wyników nauczania i przygotowanie spawaczy dobrze znających swoje rzemiosło zarówno pod względem teoretycznym, jak i praktycznym.

Nadawanie przez Zakład Doskonalenia Zawodowego uprawnień spawalniczych w postaci książeczek spawacza było obwarowane szeregiem warunków gwarantujących należyte wyuczenie tego zawodu i bezpieczne jego wykonywanie.

Bazę szkoleniową na kursach spawaczy stanowiły głównie szkoły zawodowe i zakłady pracy o kierunku metalowym. Do najbardziej wyróżniających się pod tym względem ośrodków szkolenia spawaczy, na bazie których Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze przeprowadził większość kursów spawania elektrycznego i spawania gazowego, należały: Warsztaty Zasadniczej Szkoły Zawodowej i Technikum Mechanicznego w Zielonej Górze, Technikum Samochodowe i Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Słubicach, Zakłady Naprawcze Sprzętu Melioracyjnego w Międzyrzeczu, Warsztaty Szkoleniowe Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Sulęcinie, Technikum Samochodowe w Zarach, Warsztaty Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Żaganiu, Zasadnicza Szkoła i Technikum Mechaniczne w Gorzowie Wielkopolskim i wiele innych.

Zielonogórski Zakład Doskonalenia Zawodowego w okresie swojego istnienia wypracował własne formy i metody działalności szkoleniowo-oświatowej, możliwie najbardziej odpowiadające potrzebom gospodarki województwa, dostępne tak dla dorosłych, jak i młodzieży, pragnącej kształcić się zawodowo względnie uzupełniać swoje kwalifikacje fachowe i doskonalić się w zawodzie. Kierunki szkoleniowe kursów uwzględniały najbardziej aktualne potrzeby i zainteresowania społeczne regionu Ziemi Lubuskiej. Akcją szkoleniową obejmowano wszystkie zawody i specjalności, w których zgłoszone były potrzeby kandydatów, a mieściły się one na liście rzemiosł i posiadały odpowiednią liczbę zainteresowanych.

6. ZAMIERZENIA NA PRZYSZŁOŚĆ

Bogaty dorobek Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze w zakresie dotychczasowej działalności szkoleniowo-kursowej, wychowawczej i produkcyjnej, stanowił bazę wyjściową do określenia dalszych jego perspektyw rozwojowych. Przyjmując za podstawę dalszego działania założone kierunki rozwojowe województw zielonogórskiego i gorzowskiego oraz wynikające stąd zapotrzebowania zakładów pracy na wykwalifikowanych robotników sporządzone w oparciu o przewidywane prognozy demograficzne, przyrost ludności i rozwój szkolnictwa zawodowego na tych terenach, Zakład podjął się roli niezbędnego ogniwa uzupełniającego braki występujące w tym zakresie.

Rola i miejsce Zakładu w zreformowanym systemie edukacji narodowej określone zostały w wyniku szerokich dyskusji i konsultacji z terenowymi władzami politycznymi i administracyjnymi obu województw, jak też instytucjami oraz jednostkami gospodarczymi regionu lubuskiego. Opracowany długofalowy program przedsięwzięć w tym zakresie uwzględnia dalsze konsekwentne realizowanie zadań na rzecz kształcenia i doskonalenia kadr dla usług, rolnictwa i uspołecznionej drobnej wytwórczości¹⁸.

W zakresie działalności szkoleniowo-produkcyjnej, poza kontynuacją kształcenia w kierunkach aktualnie istniejących, przewiduje się także otwarcie nowych, jak mechanika pojazdowa, elektromechanika itp. W najbliższej przyszłości uruchomiony zostanie nowy warsztat szkoleniowo-produkcyjny ze specjalnością elektromechaniczną w Lubsku. Zakłada się, iż docelowa wartość produkcji w roku 1985 wyniesie 120 milionów złotych, co stanowić będzie wzrost o 140 proc. w stosunku do roku 1980¹⁹.

By sprostać tym zadaniom, zielonogórski Zakład Doskonalenia Zawodowego przedsięwziął szereg zamierzeń modernizacyjnych, jak: adaptacja obiektów szkolnych w Lubsku, budowa zespołu obiektów szkoleniowych w Zielonej Górze, rozbudowa ośrodka w Żarach i Gorzowie Wlkp. oraz rozpoczęcie działań zmierzających do uruchomienia nowego warsztatu branży drzewnej w Dębnie Lubuskim i wiele, wiele innych, mających na celu zarówno usprawnienie procesu dydaktycznego, jak też zabezpieczenie zaplecza materiałowego. Wyraźny nacisk kładzie się na uaktywnienie działalności ośrodków i punktów szkoleniowych aktualnie istniejących.

* * *

Z okazji XX-lecia działalności Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze w dniu 12 października 1979 roku odbyły się uroczystości jubileuszowe, w których uczestniczyli przedstawiciele organizacji politycznych, społecznych i zawodowych oraz władze i instytucje gospodarcze województwa. W uroczystości tej udział wzięli między innymi: prezes Zarządu Głównego Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego w Warszawie dr Józef Kowtun, przedstawiciel KW PZPR w Zielonej Górze dr Stanisław Romanowski, przedstawiciel KW PZPR w Gorzowie Wlkp. dr Mariusz Erdman, zastępca wojewo-

¹⁸ Sprawozdanie prezesa z działalności Zarządu Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze z okazji XX-lecia Zakładu. Składnica Akt Archiwum WZDZ w Zielonej Górze.

¹⁹ Tamże.

dy zielonogórskiego mgr Dionizy Gajny, zastępca wojewody gorzowskiego mgr Marian Judkowiak, wicekuratorzy oświaty i wychowania w Gorzowie i Zielonej Górze oraz wielu, wielu innych.

W uznaniu zasług za osiągnięcie bardzo dobrych wyników w organizacji i przeprowadzaniu szkolenia kursowego oraz pracę społeczną, grupa pracowników Zakładu otrzymała odznaczenia państwowe i regionalne. Jedna osoba otrzymała Złoty Krzyż Zasługi, dwóch pracowników złote odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa gorzowskiego”, czterech pracowników odznaki honorowe „Za zasługi w rozwoju województwa zielonogórskiego”. Ponadto Zarząd Główny Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego w Warszawie przyznał 31 działaczom społecznym i 24 pracownikom Zakładu złote i srebrne odznaki „Za zasługi dla ZDZ”.

